

לאב"ר בק"ק אובין, בהיותה עדיין עומדת על תלה, וגדולה מאד בעושר ובמעלה, וקבע שם ישיבה ושמעו הולך גם בכל ארץ טירקייא הסמוכה לשם, גם בארץ ישראל*).

אך במרם בואם אל המנוחה והנחלה, עברו עליהם רעות רבות וצרות צרורות על שכמם, כמעט שכנה דומה נפשם בחרב היונה. וכה אירע לאבי זקני הרב כמהו"ר יעקב ז"ל שהיה אז בחור בשנים, ובהחפזם לנוס ולהמלט על נפשם מפני חרב היונה, נפרד האיש השלם הלו מאחיו ומאשתו הילדה, שנשארה אצל אביה שכרח עם בנו ואשתו לארץ אהרת שלא יטבעו בכור צרה, ופגעו בו באא"ו מוה"ר יעקב ז"ל הפוחזים, אשר הרבו חללים, עקרו כמה קהלות ישראל, לא השאירו פרסה, שפכו דם צדיקים נקיים נאמנים לאלהים לאלפים ורבבות, אשר היו כצאן למבח בידי הצרים, וכאשר פגעו באיש צדיק הלוה, וגזר עליו השבאי שיכרע לחרב להתיז ראשו ב), וכן עשה פשט צוארו לחרב חרה לשחיטה, ולמסור נפשו להריגה על קדושת השי"ת, ובעודנו על ברכיו לקבל המיתה במכת חרב, וכמעט פרח נשמתו, הנה זה מלאך ה' נוגע בו, כי נתן ה' רחמים בלב הצר הצורך וחמל על רכות שניו, והחת שהיה רוצה להוליך החרב על צואר הנ"ל בצד החד, נכמרו רחמיו ועשה לו רחיפה בצד בקרנא של כלי חפצו בדרך בזיון, ואמר לו: קום לך כלב בחור ולך לנפשך! ויצילהו ה' מחרב רשע באופן נפלא מאד, ויהי לנס ולפלא גדול, ויחבא אח"כ בין ההרוגים, ולא נכר להעוברים דרך שמה אם הוא חי, היה לחורב ביום, מוטל בין המתים הנהרגים על קדוש השם, ובין בצעי המים מתכסה בשק, ולקרת כלילה, היה נודד לבקש איזה מחיה וללקט עשבים מפרי טר הגדל בעשבים באגם, ולהחיות את נפשו.

במצב הלו נישאר כשמונה ימים, עד הם כל הצמא לדם לעבור, אז ברח על נפשו וימלט מיד הפוחזים; והנה בהיותו בין ההרוגים הקדושים, היו שם איזה אנשים מבני עמנו מתחבאים גם הם, ועמדו מרחוק וראו כל מעשי של אבי זקני, איך שחה לעפר נפשו תחת יד הצורך ברצותו לפגוע בו, כסבורים שכבר הותז ראשו בכרעו למבח, וכראותם חרב מונחת על צואר, חשבו כי לא יחיה אחרי נפלו

(א) וכראש הגאון ר' משה גאלנטי אב"ד מירושלים. עיין בספרו ש"א (ע"א), ק"ב) והגאון ר' משה בן חביב מירושלים (שם ע"ד).
(ב) כולשון התלמוד (סנהדרין ק"ד) היה שבאי הולך אחריהם, ופירושו משגיח על השכונים.

בדחיפה על הארץ באחורי החרב, שלא היה מכת מות כלל, אך האנשים ההמה העומדים בית המרחק ורואים בבהלה ואימת מות נפלה עליהם, דימו שהורם ראשו מעליו והושלך לארץ, כענין שאמרו חז"ל (בגמרא^א), דחזו דמחי ליה בגירא או ברומחא וסברו וראי מת, וא"ת עד אחד במלחמה אינו נאמן, אבל כאן שנים הם ואמרי ג"כ כדדמי, לפיכך כשהגיעו אלה האנשים לעיר מריבש למקום הגאון בעל ש"א, אחר שנמלטו מיד האויבים בחמלת ה' עליהם ובאו למדינת מעררין למקום שוקט וביטח, ויפקד מקום אבי זקני מוה"ר יעקב ז"ל, וחקרו אחריו אצל פליטי חרב הנ"ל, אם ראו אותו חי או מת, ויענו האנשים הנמלטים ההם, הכשרים והולכים לתמם, ויאמרו יעקב מת, כי ראינו בעינינו שכרע להריגה והותו ראשו, העידו על מה שלא ראו לנכון, ועל פי דבריהם התיר הגאון הגדול בדורו המפורסם כמוה"ר העשיל ז"ל את אשתו נחמה להנשא, ע"פ שאלת חכם והוראה להתיר, כי היה דבר פשוט מאד, ברור כתורה על פי שנים עדים יקום דבר, אף כי בעגונה שהקילו חז"ל אצלה; אך אשה, כי היתה ילדה היפה בנשים, לא רצתה לקבל תנחומין על החי בעל געוריה; הצדקת עמדה בטהרתה להוציא ממנה שלשלת גדולה, דור ישרים יבורך מטע להתפאר, כי אחר חצי שנה בא ההרוג ברגליו, ויהי לאות ולמופת בישראל. מן אז והלאה לא רצה הגאון הנ"ל להתיר שום עגונה בדור ההוא ובצוק העתים, שהיו שם עגונות רבות מבעליהן הנאבדים ברעש ההוא משוד הפוחזים, ונתירא ממכשול, על כן קבל עליו שלא להודקק לשום התרת אשה, מאחר שהמכשלה הזאת תחת ידו, שהתיר אשת איש גמורה, ואמר שבעת רעה כמותה אין לסמוך כלל אפילו על שני עדים גמורים, ונתקיים בו לא יאונה לצדיק כל און.

אחר זאת נולד אבא מארי הגאון ז"ל צבי תפארת ישראל, מהוגג הנבחר עודם בארץ מעררין, ומשם בא גא"ז הגאון בעל שער אפיים עם חתנו אא"ז מוהר"י ז"ל עם כל ביתם לבודין, היא אויזין ראש מלכות אונגריין, והיה שם רב אב"ד כמה שנים לקהל החשוב, אשר היה שם בעיה ההיא, והנהיג נשיאתו בכבוד גדול, והתהתן בעשירי הקהלה עם בניו ונכדיו, והרביץ תורה לרוב, ויהי שמעו בכל ארץ טורקייא ובארץ יש-אל גדול שמו; רבים מגדולי הארץ מריצים אליו אגרותיהם בשו"ת כאשר ישאל איש ברבר האלהים. ואמ"ה ז"ל עורנו נער רך בשנים, למד תורה אצל אביו ואבי זקנו ז"ל בשקידה רבה, והיה לו לב חרוץ

(א) עיין במס' יבמות (דף קי"ד ע"ב).